

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
dr Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, dnia 12.05. 2004 r.

Pan
Gen. Jan Pyrcak
Dyrektor Generalny Służby Więziennej
ul. Rakowiecka 37a
05-521 WARSZAWA

Szanowny Panie Generale,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się Zarząd Okręgowy Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa w sprawie nieprawidłowej interpretacji art. 14 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (tekst jedn. - Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 z późn. zm.).

Przepis ten określa, że funkcjonariusze mogą zrzeszać się w związku zawodowym funkcjonariuszy Służby Więziennej. Przepisy ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 845, Nr 100, późn. 1080 i Nr 128, poz. 1405 oraz z dnia 2002 r. Nr 135, poz. 1146 i Nr 153, poz. 1271) stosuje się odpowiednio, z tym że w Służbie Więziennej może działać tylko jeden związek zawodowy i związek ten nie ma prawa do strajku. Działania związku nie mogą zmierzać do ograniczenia uprawnień osób pozbawionych wolności.

Z kolei art. 27 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn. - Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 845 z późn. zm.) stanowi:

1. Ustalanie zasad wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w tym podział środków z tego funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności, ustala pracodawca w regulaminie uzgodnionym z zakładową organizacją związkową.

2. Przyznawanie pracownikom świadczeń z funduszu, o którym mowa w ust. 1, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową.

3. Regulaminy nagród i premiowania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową; dotyczy to również zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce sfery budżetowej.

Z przytoczonych przepisów jednoznacznie wynika, że zakładowe organizacje związkowe mogą uczestniczyć w ustalaniu i zmienianiu regulaminów nagród i premiowania, a także zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce sfery budżetowej. Za takim rozumieniem i stosowaniem zacytowanych przepisów przemawia wykładnia językowa i aksjologiczna, oraz powszechnie przyjęte reguły interpretacyjne. Tymczasem z treści nadesłanego wniosku (kopia pisma w załączeniu) wynika, że organy Służby Więziennej nie dopuszczają organizacji związkowych do udziału w ustalaniu regulaminów nagród i premiowania, jak również zasad podziału środków na wynagrodzenia. W ocenie wnioskodawców praktyka taka jest spowodowana nieodpowiednią interpretacją przepisu art. 14 ustawy o Służbie Więziennej przez organy Służby Więziennej, które wyraz „odpowiednio” interpretują w ten sposób, że przepisy ustawy o związkach zawodowych mają zastosowanie, jeżeli ustawa o Służbie Więziennej bezpośrednio je powołuje. Argumentacja taka jest bezpodstawna, gdyż wynikałoby z niej, że związki zawodowe w Służbie Więziennej zostały powołane jedynie do wyrażania opinii w kwestii zwolnienia ze służby funkcjonariusza ze względu na jej ważny interes, ponieważ tylko taka norma w odniesieniu do działalności związków zawodowych została zamieszczona w art. 41 ust. 3 ustawy o Służbie Więziennej. Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa funkcjonuje na podstawie przepisów ustawy o związkach zawodowych, a ograniczenia w jego działalności mogą być zamieszczone w ustawie o Służbie Więziennej. Ograniczeniem takim jest możliwość powołania w tej formacji tylko jednego związku, zakaz prawa do strajku i zakaz podejmowania działań zmierzających do ograniczania uprawnień osób pozbawionych wolności. Praktyka taka jest sprzeczna z art. 12 Konstytucji RP, który zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych oraz z art. 7, nakładającym na organy władzy publicznej obowiązek działania na podstawie i w granicach prawa.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. - Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147), uprzejmie proszę Pana Generała o zbadanie tej sprawy i poinformowanie mnie o swoim stanowisku.

Z poważaniem

/-/